

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

I. Sermo. XXXI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

christo. Et iste est maximus gradus dilectionis. **Joh. xv.** Maiorem hac dilectionem nemo habet nisi ut animam suam ponat pro amicis suis. Insuper fuit tunc paratus ponere vitam propriam. Non solum pro persona christi in quantum occurreret cum iterum mori sed etiam pro eius quolibet minimo fidei. Et iste fuit intensissimus gradus dilectionis propter quod ipse commisit sibi ecclesiam. quia in eo consideravit maximum zelum quem habuit ad subditos christi. sicut patet in eo quod ut dicitur **Matth. xxiii.** quiescit quotiens dimitteret fratri in se peccanti. et de Johanne. quod esset de eo futurum **Joh. vltimo.** Et ipse sepius de dispositioe ecclesie et suorum fidelium interrogavit. Et quod omnino patet quod ipse multum sibi ponderat animas fidelium ex quo ita studio se curam ipsarum Petro commisit. Nec mirum procipto enim sanguine eas redemit. quia per mortem redemit. Unde dicit **Joh. i.** Sed eo et hoc habet quod cura animarum non nisi diligenter deum debet committi. Unde non est dicitur petro. diligas oves. sed me. ut significaret quia mercenarius est qui oves propter lanam temporalis commodi diligit et non honorem dei in eis querit. ut dicitur **Joh. i.** Tertio ex hoc habet quod curam animarum suscipiens debet habere dilectionem dei et maiorem ceteris. sed ut diligit cordis affectione et operis exhibitione. Et quia hoc tertium grave est. ideo merito conuictus est Petrus in tertia interrogatione. Quia igitur beatus Petrus hec tria habuit. ideo in dilectione dei maior fuit Et pro consequens in gloria celesti super alios maior existit. Ad quod nos producat. etc.

De visitatione beate Marie virginis. I Sermo. XXXI.

Benedicta tu inter mulieres. **Luce primo.** Licet virgo gloriosa mater domini nostri ihesu christi omnium gratiarum copia sit repleta. eo quod sic eam angelus salutavit. Ave inquit gratia plena. **Luce. i.** Et ipsa de se dicit **Eccl. xxiij.** In me omnis gratia vite et veritatis. Tamen de nulla virtute reddidit sic commendabilis sicut de virtute humilitatis. Unde ipsa quasi oblita omnium virtutum et gratiarum de se dicit. Respexit humilitatem ancille sue. Non mirum quia non est vita securior et tutior perveniendi ad regnum celorum propter humilitatem quam

et non aliam ipse christus et mater sua. ymo officia sancti maiores et minores ad regnum celorum pervenerunt. Nam de christo dicitur. **Dum miliauit semen ipsum formas servi accipiens.** De aliis sanctis dicit **Isaie. xl.** Omnis vallis exaltabit. quo ad maiores sanctos. et omnis collis humiliabit. quo ad minores. Licet autem principium huius vite sit multum infirmum. tamen finis eius est summus. Nam finis eius in presenti est gratia. **Juxta illud Jacob. iij.** Humilibus dat gratiam et in furo gloriam. **Juxta illud Job. xxij.** Qui humilitatus fuerit erit in gloria. Cum igitur virgo gloriosa fuerit summe humilis. eo quod facta regina celorum et domina angelorum et hominum se ancillam appellaverit. **Luce. i.** merito ad summam benedictionem pervenit. **Docet quod se ancilla humile nominavit verbo.** sicut dixit sic fecit et opere complente tunc videtur quando Elizabeth cognata suam visitavit ut ei serviret in partu. **Secundum Bernardum.** Vere magna humilitas Marie quam habes tam preciosum thesaurum totius mundi. vniuersumque videtur dei filium. creatorem celi et terre. non de dignatur fatigari ad eius servitium. **Johanne in vero Elizabeth conceptum.** **Humilitatem Elizabeth considerans in Maria conticere non valuit.** sed quasi admirando clamavit dicens. **Unde quasi hoc ut veniat mater domini mei ad me.** **Et qua quidem humilitate quid sequeret.** sequenter dicit. **Beata que credidisti.** quam perficient in te que dicta sunt tibi a domino. et eris benedicta inter mulieres. ut dicitur verba nostri thematis. **Circa verba nostri thematis tria sunt consideranda.** ex quibus reddidit virgo intemerata multum commendabilis et gloriosa. et hoc secundum triplicem eius in euangelio presenti excellentissimam virtutem. **Vocat enim humilis a seipsa.** ab Elizabeth fidelis et credula. et ab eadem mirabiliter proclamatur genitrix fecunda. **Ac per hoc ex his omnibus redditur digne commendabilis tanquam inter mulieres benedicta.** **Primum tangit de se dicens.** Respexit humilitatem. **Secundum Elizabeth dicens.** Beata que credidisti. **Tertium cum addit.** Unde michi hoc ut veniat mater domini mei ad me.

Dixi primo quod virgo beata red dicitur commendabilis ex virtute humilitatis. **Circa quod sciendum quod virtus humilitatis inter omnes virtutes**

De uisitatione beate Marie

reddat cōmendabilis et quattuor. Primo ppter gratie implecionē. Secūdo ppter implete augmentacionē. Tertio ppter angmē tate pseruationē. Et quarto ppter cōserua revel pfirmate glorificationē. Primo nāq; humilitas meret gratie implecionē. iuxta illud ps. Qui emittit fontes in conuallib; id est. grām tuā prestas humilib;. inter me diū montiū ptransibūtaque. Duo mōtes sunt due species superbie. Quarū vna nascitur ex re tempali. alia ex re spūali. Inter istos duos mōtes est uallis hūilitatis nō delinās ad aliquā spēm superbie. Et in isto se; medio ptransibūtaque grāy. Secūdo hūilitas replete grē meret augmētāz. Et h̄ potest ostendi p tria exempla. Primo p exemplū pupille. quia **fm Greg.** quāto pupilla est nigrior et minor. tanto est lucidior. Sic et homo quāto est despectior corā se ipso. tanto est maior corā deo. **Lanticoz. j.** Nigra sum sed formosa. Nigra sum in re puracione mei. et ideo formosa in cōspectu dei. Quo ad h̄ compā humilitas lapidi p cioso calcedonio q̄ est pallidus. nec lucet in domo inter parietes inclusus. s; in aere et in radijs solarib; positi. Sic hūilitas pallescit reputatiōe sui. quia gloriā nō petit ab hominib;. Nec lucet inter parietes presentis corruptibilitatis. iuxta illud. Hunc filij dei sum;. sed nondū apparēt qd̄ erimus. S; dū uenerit ad p̄spectū veri solis post q̄ dissoluent parietes corporis mortal. tunc apparebit pulcritudo et claritas h̄ lapidis. Scōm exemplū patet p exemplū candele. q̄ quāto plus inclinā. tāto plus inflāma. Sic et homo quanto plus inclinā per humilitatē tāto plus inflāma in dei charitate. q̄ corda fidelū ita accendunt ita q̄ fere sunt in amorē puerfa. sicut ferrū picetuz in ignē totū est ignis. **Lant. v.** Amore lāgueo. Et sicut cera i igne q̄ tota fit liq̄da et ignea. **Lanticoz. v.** Anima mea liq̄facta est. Et sicut homo vulnerat q̄ rosā intencionē ad vim sui doloris puerfit. Unde dicit ibidē. Vulnerata charitate ego sum. Et sicut aer illuminat q̄ tor; in radios lucis puerfitur. Tertū exemplū patz p exemplū aque. que quāto plus descēdit tāto plus ascēdit. **Un Aug.** Descendite ut ascendat; ad deū. Descendistis em̄ p̄tra eū ascendendo. Tertio hūilitas meret grē augmētate pseruatōem. Et h̄ ostendit p tria exempla. Unū exēplū

est cineris. Sicut em̄ cinis pseruat ignem sic hūilitas pseruat grām spūsancti. **Un Eccl. x.** Quid supbis terra et cinis. Et sicut cinis ignē sic hūilitas pseruabat Abraham in grā dicēte. **Gen. xxiij.** Loquar ad dñm. q. d. non. cū sim cinis et puluis. Scōo p; h̄ p exemplū arboris. Ramī em̄ arboris qui sunt in imo sunt securi positi. sed q̄ sunt in altū leuati sepe frangunt a uolentia uenti. Ideo lucifer corruit qz in supmo stare uoluit. **Isa. xliij.** Similis ero altissimo. Tertio pater p exemplū pulueris. Virtutes ei sine hūilitate sunt sicut pulueres. sed cum hūilitate sunt sic firma terra et solida. **Un Greg.** Qui sine hūilitate virtutes cōgregat quasi qui puluerem p̄tra uentum portat. Quarto meret hūilitas grē pseruate glorificationē. Et h̄ ostendit **Aug.** p tria exēpla. Primo p exemplū turris dicēs. Logitias magnā fabricā pstruere celsitudinis fundamento cogita hūilitatis. Qui em̄ uult turrim pstruere p quā ascēdat ad celestem celsitudinē. ponat p fundamento hūilitatē. Istud fundamentū ponebat ap̄t; dicēs. **j. Cor. iij.** Dei edificatio est; ut sapiēs architectus fundamentū posui. Scōo p exēplū arboris. **Un dicit.** Arbozem attēdite. figite radicē in hūili. vertice tendit ad celuz. Si sine radice aurā petat ruina est nō icremētū. Qui igit facit sine figit radicē i hūilitate facit fructū altissimū in celesti hereditate. **iii. Reg. xij.** Quicūq; relicus fuerit i domo iuda mittet radices suas deorsum et faciet fructū sursum. Tertio p exemplū etatis. **Un dicit ibidē Aug.** Si magnus vis esse incipe a nimo. Domo em̄ pmo est paru;. et postmodū p etatem crescit et fit magnus. Ideo. **j. Reg. xv. d.** Nōne cū paruus es es in oculis tuis caput in tribub; factus es. Hoc saluator p exemplū ostēdit. Nam statūes paruulū dicit. Quicūq; hūilitauerit se sicut paruulus iste. h̄ maior est in regno celoz. **Mat. xvij.** Quia igit beata p̄go p̄cra hūilitatē habuit. ideo meruit fieri mater xpi. Dicit em̄ **Bern.** q̄ beata p̄go et si ex p̄ginitate placuit. tamē ex hūilitate p̄cepit. Quāto cūq; em̄ fuiss; p̄go si humilis non fuisset. deū nō p̄cepisset. Unde quia ex humilitate p̄cepit. ideo hūilitas quodāmodo dicit mater xpi.

Dixi secundo q̄ p̄go glosa reddat cōmē
b 2

dablis ex fide perfecta credulitas. **De** testatur Elizabeth dicens. Beata q̄ credidisti. Circa h̄ sciendū q̄ sic hūilitas meret beatitudinem. vt ipsa dicit in Latico. **E**cce em̄ ex h̄ brām me dicit oēs generatiōes. Ita fides meret beatitudinē. Juxta illd̄. **H**ī q̄ nō viderit et crediderit. **Joh. xx.** Fuit autē fides in p̄gine brā perfecta. perfectior. et perfectissima. Perfecta. qz fuit opibz diuincta. Perfectior. qz charitati annexa. Perfectissima. qz fuit p̄seuerans et firma. **P**rimo fuit etus fides perfecta. qz fuit opibz p̄iuncta. **O**pa enim p̄tutu cardinaliū. vt fortitudinis. p̄pantie. prudentie. et iusticie. in ea perfecte fuerūt. **N**ā p̄ fortitudinē resistit dyabolo. p̄ p̄pantia carni et appetitui inordinato. **P**er prudentiaz mūdo. **P**er iusticia regulate vitit cū primo **I**deo et ista fides ē perfecta. **A**lio q̄n sine operibz bz ociositate. **E**t ista est fides malozū xpianoz. **Jacobi. ij.** Fides sine bonis operibz mortua est. **S**cdo adhuc habuit fides perfectiorē. **1. Cor. xij.** Si habuero omnes fidē ita vt montes trāserā. charitatē autē nō habēā. nihil michi p̄dest. **I**sta est fides demonū q̄ sunt extra statū merendi nec vltterius charitatē possunt h̄re. **D**e quoz fides d̄. **Jacobi. ij.** Tu credis qz vn̄ est deus et bñ facis. et demones credūt et tremiscūt. **D**ē mlti mltā mira de se iactāt clarissimā fidē se h̄re asserentes. **S**ed q̄a sine charitate dei et pximi. i. non intendūt p̄ h̄ pximozū edificationē aut dei honorē. ideo audient in iudicio. **D**iscedite a me maledicti. qz nū q̄s vos noui. **Matth. xxv.** Quid q̄ dicunt q̄dam hesitantes de fide catholica et aplica. q̄ est sub obedientia ecclie romane. **E**cce heretici faciūt miracula. **E**cce subiūciūt ipozū ditioni orbē terraz. **E**cce nullus p̄t eis resistere. si non esset eoz fides recta nūq̄ de eis adesset p̄tra suos xpianos veros. **N**ū qd nō defendit eos de manibz eoz. **Q**uibz ego rñdeo. qz h̄ de p̄mittit iusto et tñ occulto iudicio. **P**rimo s̄m **Ambro. xxiij. q. v.** Remittit. et ad puniendū p̄ctā hoīm fidelium. **U**n̄ dicit ibid̄. **Q** sic duobz modis remittunt p̄ctā. scz p̄ orōez vel p̄ p̄dicatōz. h̄ est p̄ p̄bū dei. et p̄ p̄fessionē sacerdoti factā. **I**ta etiā duobz modis puniunt. scz p̄ iudices q̄ p̄tate ad temp̄ vtunt. **E**t p̄ p̄p̄os alienos iussu dei exaratos. **S**ic sepe legim̄ qz p̄t diuine maiestatis offensam subiect̄ ē p̄p̄us iudeoz. **U**n̄ dicit ibid̄. qz aliq̄n p̄ctā puni-

untur p̄ nesciētes. sic p̄ **S**enacheribz et per **Antiochū** et **Tyrū** et **A**espasianū. et alios reges gentiliū p̄ q̄s iudei erant puniti. **E**t h̄j sunt q̄ instrumentū diuine iusticie. p̄ qd compant ferre vel securi. **Isa. x.** **Q**ue sūt instrumenta insensibilia. q̄ gloriari non p̄t si cū eis man̄ artificis aliqd̄ faciat. **S**imiliter est de hereticis. **N**on em̄ possunt gloriari dicentes. **Q**uia de⁹ est nobiscū. quia p̄ nos talia facit. **A**liq̄n p̄o p̄ctā puniri p̄ sciētes. sic p̄ iudeos puniunt amorreos. qz terrā iudei receperūt et possederūt ip̄s et pulsus de sp̄cāli mandato dei. quo dictū est **Abrahe Ben. xij.** **S**emini tuo dabo terrā hanc. q. d. tibi nō dabo. sed semini tuo. **L**uius ratio sequit̄. **N**ondū em̄ sunt p̄sumata peccata amorreoz. que tunc intelliguntur p̄mo fuisse p̄summata cū israel exiit de egypto. **E**t quotiens hoc fit tūc est iustū bellū et noxius sanguis sine culpa effundit. **A**liquando p̄o exarant mali ad puniendū peccata maloz. i. in signum eoz qui sunt futuri boni. vt tandem p̄ bonos correctores ip̄i quoqz puniant. **S**icut in libro **Judicum** de **Jabin** rege **Chananeoz.** et de **Hadaniis** legit **Judicū. iij.** **Q** p̄pter ydolatriaz populi suscitauit eos dñs deus isrl̄ vt affigerent et terrā eoz occuparent. **L**um autē p̄lus dei sub manibz eoz diuicius affici⁹ peccatū suū recognosceret et p̄ penitentiaz sibi deū placaret. **E**t ex p̄cepto d̄i **Barach** comitatus **Delborā** p̄betissam vxorē **Laidorh.** **Jabin** regē **Chananeoz** et **Zizará** ducē exercitus sui p̄triuit. **E**t **Sedcon** et **bee** destruxit et **Salmāna.** **U**nde et reges **Hadaniar** et **Dreb** et **Zeb** duces eozū morti tradidit. **I**tem p̄z p̄ historiā d̄ **Juda** ducē israel p̄tra tribū **Beniamin** **Judicū. x.** **Q**ui p̄strati fuerūt p̄pter eoz p̄ctā. qz voluerūt vlcisci p̄ctā adulterij lenite eozū in **Babaa** factū. existentes ip̄i p̄ctōres. tertio tñ postq̄ egerūt p̄nias de⁹ dedit eis victoriā. **E**t ex h̄ dicit **Gre.** **Q** q̄ vult aliū corrigere p̄s debet ip̄e p̄ctō carere. **E**t his igitur p̄z si nō essent p̄ctā in xpianis heretici nō p̄ualerent eis. **U**nde **Abioz** loquens ad **Holoferne** **Judicū. vi.** dicit. **N**ūc q̄ mī dñe p̄quire si est aliq̄ iniquitas eoz in conspectu dei eoz ascendam⁹ ad illos. qm̄ tradēs tradet illos tibi deus eoz. **S**i autē non est offensio p̄li huius coraz domino deo suo non poterim⁹ resistere illis. **Hec** ibi. **D**uc

De uisitatione beate Marie

dicat Leuitici. xxvii. Si i preceptis meis ambulaueritis psequimini inimicos vros et cor ruet cora vob. Si g voluit catholici potiri victoria de hereticis habeant secum deum. exemplo Abrahæ. Dauid. Josue. et aliorum. Tertio si des Marie fuit perfectissima. Primo. quia pfeueras et firma contra fide dubitantium p pusillanimitate. qd dicitur. **Pro** dice fidei que dubitasti. **Matth. xiiii. et Luc. viii.** Ad tps creditur. s; in tpe temptationis receditur. Non sic Maria q tpe passionis xpi omnibus dubitantibus et fugientibus firma pmanet in fide. **Ibo** de ea potest dici illud **Matth. xv.** Mulier magna est fides tua. ppter qd beata es que credidisti.

Dixi tertio q ego gloriosa red dicitur commendabilis et virtute materne fecunditatis. vnde ei dicitur **Unde** mihi h vt veniat mater domini mei ad me. **A** circa qd sciendum q virgo gloriosa est mater xpi p naturam. et omnium fidelium p gratiam et misericordiam. Et et h est summe benedicta inter mulieres. quia nulli mulieri est h colatam vt sit mater dei p naturam. et mater totius generis humani p gratiam. **U**ter enim Eva fuit mater generis humani. non tamen p gratiam. s; p naturam et culpam. Et ideo fuit maledicta non benedicta. **T**ria igitur sunt consideranda. Primo quomodo ego gloriosa fuit matri xpi. Secundo quomodo benedicta inter mulieres. **D**e primo sciendum q ego gloriosa fuit vera mater et studiosa matri xpi. **V**era mater fuit quia materiam carnis sibi dedit. et conuenienter locum in utero tribuit. **S**ic ipsa de se ait Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. **Eccl. xiiii.** Et cum h ei ueniens nutrimentum exhibuit. **I**sta enim faciunt eam veram matrem. **U**n in persona xpi dicitur **Sap. vii.** In ventre matris figuratum sum caro. **S**ecundo fuit matri sollicita circa christum. ipsum educando. ipsum ab inimicis defendendo. ipsum in templum duccendo. et circa ipsum omnia opera misericordie exercendo. **N**am ipsum nouem mensibus hospitauit. carne vestitum. i. cruce positum visitauit. et ad sepulcrum deduxit. **T**ertio fuit pia matri erga eum. quia nunquam aliquid duro verbo eum corripuit. s; pie hortabatur **Ioh. ii.** Fili vinum non habet. **E**t **Lu. ii.** Fili quid fecisti nobis sic. **R**ec mirum quod tam pia fuit. quia in ea fons pietatis nouem mensibus hospitauit. **D**e secundo quomodo ipsa sit matri nra. mater misericordie et gratie. **S**ciendum quod Maria est gratiosa peccatoribus. **P**rimo. quia est mediatrix inter

deum et homines. **S**ic auroa inter diem et noctem. **P**s. Facta est nox. in ipsa pertransibunt omnes bestie silue. **Q**uia enim peccator est in tenebris peccatorum. tunc bestie infernales pertransiunt cor suum et pascunt oblectamentis vicioz. sed cum apparet auroa. i. gratiosa matri Maria. tunc fugiunt ad latibula infernalium et abscondunt. **U**n sequitur. **D**icitur est sol et congregati sunt in cubilibus suis collocabunt. **E**t tunc primo homo erit ad operationem suam. quia tunc homo habilis fit ad bene operandum quam ad invocandum. **M**arie demones recedunt. **S**ecundo est mater gratiosa. quia est semper auxiliari parata et propicia. **U**n comparat lune que sic ceteris stellis est tere vicinior. sic Maria ceteris scriptis est propinquior. **E**t sic luna habet efficaciam super mare. sic maria super amaritudo peccatorum que dulcit solat. **U**n ipsa dicit **Eccl. xiiii.** Transite ad me oes qui occupastis me et a generationibus meis implemini. **E**t sequitur. **S**piritus meus super mel dulcis. que seque amaritudinem vestram dulcorabo. **T**ertio est matri gratiosa quia est adiutrix communissima sic sol omnibus lucet. **M**atth. **E**t sic sol habet tres planetas super se et tres infra se. et ipse est in medio. **S**ic Maria habet tres personas diuinas super se. et tres status saluandorum infra. scilicet virginum. continentium. et coniugatorum. **Q**uarto est matri gratiosa quia est preceptrix ordinatissima. **U**n dicitur. **T**erribilis ut castrorum acies ordinata. **E**t sepe terribilis demonibus quasi hostibus. **U**n demones timet nomen suum vel saluandem eius sic baculum vel virgam verberantem. eo quod ipsa est signa ex israel orta. **Nu**meri. **xiiii.** **S**icut grauemur a dyabolo. sicut **Theophilus**. sicut a carne. vt **Maria** egyptiaca. que appellauit ad misericordiam dei p clementiam **M**arie. **E**t **Aug.** dicit. **P**eccator iusticia dei sententiat. appeller ad misericordiam **M**arie et sequatur misericordiam. **A**licz ait oes sancti sunt misericordes sic p se eorum misericors est **Luce. vi.** **T**amen **M**arie misericordia est maior. **E**t enim misericordia eius excedens. congrua. et potens. **A**ccedens in h quia non est respectu vnus certe persone aut patrie aut regni sed omnibus diffundit. **E**t in hoc excedit sanctos alios. quibus in certis casibus est concessum auxilium misericordie sue impendere. **U**t sancto **Nicolaso** in periculis aquarum. **S**ancto **Antonio** in periculo ignis. et sic de alijs. **S**ed ista in omnibus. **U**nde clamamus ad eam. **I**n omni tribulatione et angustia nostra. succurre nobis

pōssima sgo **María**. Est etiam ei⁹ misericōdia cōgrua. qz tūc cū est mag⁹ necessaria adest. Intra illud **Eccl. xxxv**. Speciosa misericōrdia in tpe tribulatiōis. Unde compat lune plene. q̄ lucet p̄ totā noctē tribulatiōis nō tñ in p̄ncipio. aut in medio. aut in fine. Sunt em̄ aliq̄ sancti q̄ iuuant tribulatos nō in p̄ncipio. s; aliq̄ p̄mittūt eos tribulari in p̄ncipio z medio. s; tñ iuuāt i fine. Si cut legit de brō **Yeronimo**. q̄ in fine tribulatiōis **Siluanū** ep̄m in **Nazareth** adiuuit cū decapitari debuit. S; sgo glōsiosa ē sicut luna plena. q̄ lucet in p̄ncipio tribulatiōis dando p̄stantiā. in medio dando p̄seuerantiā. in fine dando coronā. Nec mirū q̄ sic tribulatos adiuuat cū ip̄a etiam fuit tribulata tripl̄r. Primo fugiēdo i egyptū. Scōdo p̄dendo filiū in festo. Tertio vidento filiū crucifixū in paribulo crucis. Est etiā eius misericōrdia patens. eo q̄ om̄ib; pater. Nā q̄dam sancti claudūt suas misericōrdias indignis. sed ista offert indignis z de indignis dignos facit. Unde cōpat se oliue nō clausē in orto. s; aperte in campo. **Eccl. xxiij**. Ego quasi oliua speciosa in cāpis. ad quā quilibet sc; potest accedere. Et **Lanticoz** vocat se florem campi z liliū cōuallū. i. depressoz. Unde ip̄a dat faciliē. quia apertā manū semp tenet. largitē. q̄a q̄ntūcūq; q̄s potest optare. plenā manūz porrigit. qz gr̄a plena. Et vniuersalit̄ dat. quia om̄ib; indifferenter. Unde nō est q̄ se abscondat a calore eius. De q̄ dicit **Bern.** De plenitudine ei⁹ accipiūt vniuersi. Eger curatiōē. Tristis solationem. Peccator veniam. Iustus gratiam. Angelus leticiam. Filius humanitatē. Et tota trinitas gloriā. Propter igit̄ tam excellentes prerogatiuas hūilitatis credulitatis secunditatis sgo glōsiosa dicit̄ inter mulieres benedicta. **D** Pro quo sciendū q̄ virgo glōsiosa fuit benedicta a trib; . Primo ab angelo salurante. **Luce p̄mo**. Secūdo ab **Elizabeth** exclamante z p̄phetante. vt hic. Tertio a deo ip̄am confirmāte verificauit **ecclesiāz**. **Benedicta** tu filia a dño deo excelso p̄re om̄ib; mulierib; sup̄ terrā. Et in hac tripl̄ci differētia designat q̄ ois nāfa itellectualis siue homo. siue angelus. siue de⁹. in laude sginis delectat̄ z quodāmodo benedicit̄. Prima benedictio fuit ad manife-

standū ipsius excellentiā quā habuit i corpore. Secūda ad eam quā habuit in mēte. Tertia ad eam quā habuit in vtroz. **Uñ Elizabeth** est substantia corporea. Angel⁹ substantia incorporea. et de⁹ vtrozq; conditor. Dabit igitur in natura corporea quadruplicē benedictiōis excellentiā sup̄ omnes mulieres. Om̄is em̄ mulier concipit corrupta. lactat p̄aminata. parit anxia. moritur postmodū incinerata. Ista est maledictio data **Eue** **Gen. ij**. Et multiplicabo erūnas tuas. Contra virgo glōsiosa concepit sine corruptiōe. lactauit sine cōtaminatione. peperit sine lesione. obiit sine incineratione. De conceptione dicit **Bene⁹ xxxij**. Ecce odor filij mei sic odor agrile/ni. cui benedixit domin⁹. Sicut em̄ odor ab odorifero procedit sine corruptiōe. sic filius dei de virgine sine ventris **Marie** corruptiōe. Unde ip̄e dicit **Ecclesiastici. xxij**. Ego quasi vitis fructificauit suauitatez odoris. Secūdo fuit benedicta in anima quadruplicē benedictiōe super om̄es mulieres. Mulier em̄ est seducibilis ad credēdum. leuis ad loquēdū. facilis ad irascēdum. et grauis ad indulgēdū. et debilis ad patiēdum. De seductiōe patet **Bene⁹ iij. ybi** **Eua** dixit. Serpēs decepit me. De lenitate in locutiōe dicit **ap̄lus**. Mulierē in ecclā loqui nō p̄mittō. sc; p̄pter lenitatez. De facilitate ire **Eccl. xxx**. Non est ira sup̄ iram mulier⁹. De benedictate patientie dicit **Prover. xlvj**. Mulierē forte q̄s inueniet. S; ecōtra virgo glōsiosa se habuit. Fuit em̄ p̄nuncia fidei n̄re in p̄clara cognitiōe. **Magnam** certe fidē habuit cū se credidit habiturā prolē z nō p̄diturā pudorē. Cognoscebat se sginē hūilem. z tñ credebat se ad tam incōprehensibile mysteriū electā. Et qz a virgine p̄cessit auctor fidei et tot⁹ gēner⁹ hūani. ideo tam brā d; q̄ de⁹ benedictiōe om̄niū gentiū dedit illi **Eccl. xliij**. Contra secūdū fuit magistra ecclē. in vbi xpi conseruatiōe. **Luce ij**. **María** cōseruabat om̄ia s; ba bec. que ap̄ostolis postea reuelauit. Contra tertū fuit regina misericordie in defectuū nostrorū compassiōe et in tristitia. ita vt de ea dicit̄ illud p̄mi. **Regum. xxx**. **Benedict⁹ deus israel** qui misit te in occursum meū. z b̄ndictū eloquz tuū. z b̄ndicta tu q̄ p̄hibuisti me ne irem ad sanguinē. Sūt s; ba dei patris ad sginē spūa

De uisitatioe beate Marie

liter intellecta. Contra quartū fuit cōstan-
tissima in paciencia ⁊ fortitudine in filiū sui
passione. Unde *Joh. vi. 22.* Stabat iux-
ta crucē Maria mater ihu. scz apostolis re-
cedentibz. Et licet doloris gladius animā
eius totiens p̄trāsuit quotiens uidit filiū
vulnerari. nihilomin⁹ fortiter stetit. Unde
potest dici de ea illud *Ruth. ii.* Benedicta
tu filia a dño q̄ priorz misericordiā poste-
riorz supasti. Prior misericordia fuit. quia
dedit carnē filio dei ut fieret p̄ciū nostre re-
deimptiōis. Posterior qm̄ spūs eius trans-
figebat gladio passionis. unde stabat sub
cruce. nō cecidit. quia mori nō potuit p̄ for-
titudine. Tertio fuit benedicta in utroqz.
scz in corpe ⁊ anima. Et hoc habet quadru-
plici benedictione sup oēs mulieres. Legi-
mus siquidē mulierē p̄mo esse originē cul-
pe. quia a muliere factum est iniciū peccati
Eccl. i. 22. Secūdo seminarū concupiscētie.
Eccl. vii. Inueni amariore morte mulie-
rē. Tertio plenā malicie. *Eccl. xxi.* Breuis
ōmis malicia sup maliciā mulieris. Et q̄r-
to subiectū ignominie. Unde in *Edre. i.*
dicat. *Lex.* Hoīsi subiectas facit mulieres
Istos quatuor defect⁹ destruxit virgo glo-
riosa sua benedictioe. Nam contra primū
scz originā culpā fuit in utero sanctifica-
ta. Unde *Aggei. ii. dicat.* Nūquid lignum
olive nō floruit ex die ista benedicta. q̄ si di-
uitiqz. Statim em̄ post eius conceptioez fu-
it purgata ab originali peccato et sic floru-
it sanctificatione. Unde de ea potest dici.
Dñe puenisti eam in benedictionibz. Se-
cundo fuit benedicta extra vterz in salua-
tione angelica. et sic ab omni cōcupiscētia
purgata. Unde ps. Benedixisti dñe terrā
tuam. Hec est terra que fluebat lac ⁊ mel.
Lac fluxit quādo corpe lacreū ⁊ purissimū
dedit xpo. Mel de celo descendit quādo
diuinitus de celo descendēs fuit humani-
tati vnita. Et tunc uersa est captiuitas. qz
lex membrorū. id est. fomes cōcupiscētie.
quo captiuamur in peccatū. in v̄gine fuit
destructa. Tertio fuit benedicta in filiū dei
inhabitatōe. Quādo em̄ fili⁹ dei nouem
mētibz inhabitauit vterz v̄ginis. tūc multo
p̄fect⁹ q̄ pus est sc̄rificata. ut dicit sanctus
Thomas. Sic em̄ p̄z q̄ mlro pl⁹ vas icor-
porat sibi saporez vim qm̄ est vinū lōgo tpe i
eo q̄ qm̄ solū pfundit vīno. sic v̄go glōsa se-
pius pfusa grā i sūmo est sc̄rificata. Unde

pt dici de ea illud *Debre. vi.* Terra supue-
nientē sepe bibēs ymbre et germinās her-
bam oportuna illis a q̄bz colit accipit bñ-
dictionē. Tūc em̄ v̄go in utroqz hodie fuit
bñdicta singulariter. ita ut ei⁹ cultores ab
ea replent bñdictionē. Quarto fuit bñdicta
in corpe ⁊ aia qm̄ fuit super oēs angelos
exaltata. Iuxta illud *Judith.* Bñdixerūt
Judith om̄s vna voce dicētes. Tu gloria
isrl. tu leticia isrl. tu honorificētia pleb̄ nre
q̄ fecisti viriliter. ⁊ confortatū ē cor tuū. eo q̄
castitatē amaueris. Et seq̄t. *Jo* bñdicta es
in sc̄lm. Cū igit de⁹ dedit bñdictionēz oim̄ gē-
tū v̄gini glōse. ido ad eā oēs currāt idigē-
tes ⁊ deficiētes ⁊ miseri. Si q̄s q̄rit amicā
pulcrā h̄ est rota pulcra *Lanci. i.* Si q̄s ob-
scurat tenebris pctōz. h̄ est sol illuminans
qz electa ut sol. ididē. ⁊ pulcra ut luna. Si
q̄s pulsat tēptatōibz. hec ē lapsa p̄teris sta-
tuā Nabuchodonosor. *Daniel. iij.* Si q̄s
debilis. ipa ē ois armatura fortū *Lan. iij.*
Si q̄s fluctuat cogitatōibz. hec est nauis.
Prover. vi. Si q̄s errat. h̄ ē via patēs et
porta in celū. Si q̄s sordidat. h̄ est sōs pa-
tēs in ablutōz. *Zach. xij.* Si q̄s sinit. hec ē
pute⁹ aqz viuentū. *Lan. iij.* Si q̄s esurit.
hec ē granariū de q̄ granū frum̄ti processit
Joh. xij. Hāc sequēs nō deuiabis. ipaz co-
gitās nō errabis. ipa duce nō fatigaberis.
ipa tenete nō rucs. ipa p̄gēte nō metues.
ipa ppicia p̄ges ad grām ⁊ tandē ad gloriā.
Ad quā nos pducatur. ⁊c.

De uisitatioe beate Marie v̄gis. II

Sermo. XXXII

Hecit michi domi-
nus mag. *Luz. i.* Et si oim̄ sc̄toz ve-
nerāda sint oibz studiis merita. p̄-
cipue tñ glōse v̄gis dei genitricis Marie sp̄-
toto mētis affectu est celebrāda festiuitas.
Nā ut dicit *Aug.* in ser. j. de a^o assumptōe.
Unusqz sc̄toz sp̄alitibz q̄busqz locis cer-
toz auxiliōz suffragia prulit hec v̄go bea-
tissima ⁊ singularis v̄go ⁊ mater. vniuerso
mūdo p̄ p̄ctm̄ lapsō. generaliter salutē in-
uenit. Dec ille. Propter qd̄ ut ait idē *aug.*
in fm̄ōe. v. xbi sup. Et si oim̄ sc̄toz memo-
rie sint mirabiles. nichil tñ ita mirabile sit
glā sic Marie merita. Nā Abel p̄p̄ sacrifi-
ciū dō placuisse narrat. Enoch p̄p̄ placē-
tiā trāslat⁹ memorat. Melchisedech sicut
hō dei p̄dicat. Floe p̄pter iusticiā laudatur.